

FELSZÍNI VIZEK ÁLLAPOTÉRTÉKELÉSI MÓDSZERE

A felszíni vizek minőségének általános jellemzéséhez a felszíni vizek VKI szerinti monitoring rendszerében mért adatok szolgálnak alapul. 2006-ig az MSZ 12749 szabvány alapján történt az állapotértékelés, **öt osztályos rendszerben**. Eszerint az 1999-2006 közötti időszakban a vizsgált felszíni vizek többsége közepes minőségű volt. Az összesített értékelés alapján a vízminőség csak a mintavételi helyek kb. 16%-ában érte el a „jó” minőségű osztályt.

Vízminősítési osztály	Oxigénháztartás Mutatók	Tápanyag mutatók	Mikrobiológiai Mutatók	Mikro-szennyezők	Egyéb szennyezők	Összesített minősítés
Kiváló	0	0	5	3	2	2
Jó	14	7	11	13	23	14
Tűrhető	45	36	32	50	39	40
Szennyezett	25	29	41	28	32	31
Erősen szennyezett	16	28	11	6	4	13

A felszíni vizek minősége az 1999-2006 időszak átlaga alapján (Forrás: FEVI adatbázis, 2009)

A fő mutatók éves átlagértékei alapján a vízminőség általában stagnálást vagy kismértékű javulást mutatott. Általánosságban az alábbiak voltak megállapíthatók:

- a nagy folyók vízminősége elfogadható volt;
- a kisvízfolyások állapota kedvezőtlenebb volt, mert terhelésük esetenként jóval meghaladta öntisztuló képességük mértékét;
- a nagy tavak vízminősége megfelelő volt;
- a hazai állóvizekben és folyóvizekben az eutrofizáció jelentős mértékű volt, többségük az eutróf és a hipertróf kategóriába volt sorolható.

A 2007. óta működő VKI monitoring rendszer mérési adatainak értékelése az EU tagországokban alkalmazott egységes, és így összehasonlítható elvek alapján kell, hogy megtörténjen. Ennek érdekében a VKI előírásainak megfelelő ún. típus-specifikus minősítési rendszer hazai módszertana az elmúlt években kialakításra került. A 2009. december 22-én közzétett VGT készítése során első alkalommal történt meg a rendelkezésre álló, a VKI elveinek és metodikáinak megfelelő monitoring eredmények ökológiai és kémiai állapotértékelése.

A megfigyelési rendszerek eredményeit az **ökológiai állapot osztályozása** céljából ökológiai minőségi arány formájában fejezzük ki, **5 osztályos skálán** (kiváló-K, jó-J, mérsékelt-M, gyenge-Gy, rossz-R). Az aktuális állapotot a víztípusra jellemző, az antropogén szennyezésektől, hatásoktól kvázi mentesnek tekinthető ún. referencia állapothoz kell viszonyítani.

A mesterséges és az erősen módosított állapotú víztestek esetén a minősítés kiindulási alapja a maximális ökológiai potenciál. Az EU állapotértékelésre vonatkozó útmutatója szerint az ökológiai állapot értékeléséhez figyelembe kell venni a monitoring során vizsgált valamennyi paramétercsoportot. A biológiai-, fizikai-kémiai-, valamint a hidromorfológiai elemek osztályozására hazai vízminőségi határértékek lettek meghatározva. Az állapotértékelés az éves átlagértékek alapján történt.

A felszíni vizek kémiai állapota alatt az emberi egészségre káros anyagok vízi környezetben való előfordulását értjük. A kémiai állapot minősítése céljából ez esetben valamennyi tagországban egységesen alkalmazandó EU szintű határértékek kerültek elfogadásra. A minősítés az éves átlagkoncentrációkra vonatkozó vízminőségi határértékek, illetve a legnagyobb megengedhető koncentrációk alapján történik. A

minősítés 2 osztályos: határérték túllépés esetén a kémiai vízminőség nem megfelelő, egyébként jó.

A több elemből álló minősítések esetén az „egy rossz - mind rossz” elv alapján mindig a legrosszabb határozza meg az összetett minősítést. A víztest integrált vízminőségi állapotát így az ökológiai és kémiai vízminősítés eredménye közül a gyengébb határozza meg.